

Миодраг Павловић

НЕСРАЗМЕРЕ, СТАРЕ И НОВЕ

ОКО АМАМА

Лежим на тераси
испред Свете Петке
и спуштам своје ноге
у зглобове речног ушћа
гледам како се коте
Кнежеви Таме
око турских амама
или поред Небојше куле
руке су им пуне
накота голог
они дишу дубоко
од мене дубље
зову ме кришом
да будем са њима
и да саучествујем
у њиховој помами
а ја их питам:
док су били на власти
зар нису могли
зло да реформишу

ЛЕПО ЛЕТО

Лето више није
као што је негда било
на дрвећу све сија
као да су дугови враћени
укида се зимска вересија
стабла се чине
да су рибља тела
у земљу пободена

и роса испарава
из шумског кристала
који по лишћу траје
уверен сам да је лето
нека топла зима
која се не предаје
стојим усред шуме
као авет од леда
којој све то прија

* * *

Од Мораве допире
неки тугањ као топот
затим говорење
гласно-грозно
од којег се наш појам
већ одвикло
пламен на уљу
плови као пловак
без речи се најављују
доба глуха
Која смо ми страна
каква су нам хтења
племе које себи
окреће леђа
остасмо на пола звука
могу да помогну
још само Ваведења

* * *

Многе се молитве читају
Милутиновој цркви иза леђа
помињу се имена мртвих
свакодневно и свеноћно
мада се не зна тачно
бити мртав
шта то представља
кад знамо
да нестајања нема
не може жив човек
да се умирањем потре
нити ће мртав
своме оживљењу

дуже да одолева
осим ако Црвено море
подигне
на своја рамена

* * *

Порука је стигла
таква је каква
да чуђењу неком
више нема места
твојим је говором
решено питање
части и чести
говорење је
граница отечества
Слово је
глагол који пркоси
нису та слова
ни стара ни нова
ко изван словљења остане
његово битије преста
памјат је
круна од речи
која мора да се носи

* * *

Сва светла овога света
не превазилазе
сијања преображенска
то потврђује пророк Илија
који на Таворској гори
око пола метра
над земљом лебди
а његов Учитель
одећу своју разодева
на радост свима
који се иконама баве
светлост његова
већ иначе бела
сада постаје
још беља

БРУЈ

Бруј један ми се јавља
и непрекидно ме прати
бруј један општи
као са интернета
у њему одзвања
литургија нека
али је ипак само мој
бруј дубок и непозван
мада га чекам већ
многаја љета
призвук је сувише таман
ко зна где му је колевка
можда у правцу Цариграда
или је акустика
нека симетрала (источна и готска)
појање одзвања испод мостова
Неве
да ли ће „вечерњи звон“
још да се чује
или ће бруј недоречен да ме прати
у недоглед?

* * *

Деспот је Стефан
пао са коња
где је најгушћа трава
и одмах заповест дао
да се пошаље чауш
до Смедерева града
(по Ђурђа по Ђурђа!)
душмани наваљују
изнебуха
одавде до Београда
издајничка лоза
нека нас брани
кад нема друге речи
осим народног предања
и Светога Духа
кад се зачују послања

* * *

Птице и дрвеће
стене и молитве
шта још да се помене
нема шта да се
са крова сурва
Молчалница је
тишине пуна
и поглед свој пружа
по крововима Кареје
обављено је јутарње
псалмопојење
сад слушамо причу
о Хиландарском заснућу
и о путовањима
првог архиепископа
од Месемврије до Никеје
о посети код Цара
који потврђује наша права

* * *

Тамо далеко
где дрвеће расте
а лишће не опада
где се речи своде
на понека слова
а значења су
толико замашна
да могу да буду
равнодушна
тамо и иза
где за опишљиве ствари
нико не мари
значења постају
непресушна

* * *

Ноћ овде
на атонском рубу
укосо пада
у залив сведен
где је дафнијска лука
искрцава се поворка

уздихталих монаха
и чета ђака
на хиландарском гробљу
отворена су врата
пустињак је постао плен
необичног звука
што одјекује
преко манастирског крова
између звоњаве звона
и бесовског арлаука

Новица Телебак

НЕПРЕБОЛ

Има ли обала тајну тока
Или је теретан пут води до дана
Има ли сласт талог живота
Или се нагоном одређује доброта.

Како у пепелу сакрити сушу
Када трају ватре што облаке праве
Како са давним замијенити ријечи
када по диму оцјењујемо пламен.

Крв таје, со са ране проговара
Тибет парохија
Није врело што на вреви хучи
Све се ово отима да оде
А још се хладан удомио није.

Пролог неба на таван личи
Наспрам чела, чело клеца
Од потаје до продаје
Од голема свитања и срама
Чудна биља у сред крсног вида.

У старом врту
Све се покуњило
Само коров пјева.

Незнано вучемо сироте дарове
Док невјера у звоник гађа
То се вичан на стидног наслања
Потиљак чешће него чело страда.

Јел' то соба страха или спаса
Ил' нас луд ил' уман наговара.

Комад стакла на трошном путу
Док лудости чешљају други зијевају
На угарцима јавор јеца

Док се слама и свила мијешају
Било нас је
чим нестајемо.

СВИЈЕЋА ЗА ПАТРИЈАРХА ПАВЛА

Како је лијепо бити Бог Отац
Када ти је Патријарх Павле син.

Видјех лице, послушкујем молитву
Коријен духа, сапостојања
Саздан од светих дарова
Срце са праизвора, око данашње.

Бди суза капавица
Косовско Свестаданије
Ватра земље и неба.

А ватра ко ватра
Би топла искра
Би страшни огањ
Што се опет у искру врати
Док се сама у себи не угаси
А на небу одсјај вјечни.
Крајеви праведног мача
Не постоје
Прст је витез
Пчела грешног лета.

Света сјенка свјетлости
Око оку очевидац
Вода у драми ватре.

Непомирена браћа
Мајку дијеле.

Требало је погажене оросити
Подарит им свјетлост
И зрно истине.

Тихо појање

Преобрази тајну путње
То се тамјан у божур преточио
Да би навијек ницао.

Боговидац
Приноси наук ка спасењу
Вода што се у извор враћа.

Помози Боже и Сви Свети
Опрости лицу из бразде
Што слова тапка
И уграђује у глину.

У сну
У Господу се успокојио
Патријарх Српски Павле
Сан који је пробудио свијет.

Како је лијепо бити Бог Отац
Када ти је Патријарх Павле син.

ПОЖАР УМА

I
Кућу гради
Чудна ли чуда човјек човјеку
Кућу пали.

Да рекох
У звјериње претворило се
Ништа се тиме показало није.

У том дивљем царству
Свак свога крвника има
Али нико ником не гради
Нити кућу пали.

Само птица кукавица
Име смо јој дали
Кад смо већ то знали
Што га нисмо себи одабрали.

ВИЛИН КЛАНАЦ

Помоз Бог
Помоз Бог неком, а не сваком.

Чему, зар њему
Што туђом кожом пролази кроз трње
А глогиње слаже.

Хљебу у торби, рукама и ружама
Пријској нарави и благим слугама.

Помоз Бог неком, а не сваком.

Тада или било када
Играмо карту што нас није такла
лица су иста, а поломљена стакла.

Кад у часу оде сан
Кад расуте звијезде сретну се комади
Није то ништа
То играч на жици заборавља на вријеме.

Сиротиња на треножац личи
Док говори, спрега шкрипи
Све се ово отима да оде,
Камену и цвијету приговара.

Стара је рука, нова су здања
Истина нам смета јер сања.

Незнано вучемо сироте дарове,
Док невјера у звоник гађа
То се вичан на стидног наслања,
Потилак чешће него чело страда.

Помоз Бог неком, а не сваком.

Е сад мирне душе могу свима рећи
Помоз Бог
Помоз Бог свима кажем

Свима кажем, а лажем!

МЛАДИЋУ

Ћутим
Јер болујем од празног гласа
Молим
Да се шутња услиши
Молимо ћутећи.

Двосјекло српско жито у истом гумну
Рај на класу што се диже
Вода гргоља а камен чека
Хљеб хљебу, Оче наш.

О чему глухом свједочим
Чекајући охоче да посрну
Опет мрвим бијелим пчелама.

Младићу, јуначе мој
Темељ бића се тресе
Ловац страни стријелац
Већ жваће а ни дошао није
Уходе се множе
Пчела иде лицем и страда
Губа на јаре па живи.

Говорим јер горим
Изговарај како снујеш
Одлази као твоји најбољи
Док туђи вјетар односи наше сјеме.

1993. година

САПЕТО НЕБО

Бесмртни Богу одани
Живот, искра и пут

Пресветом Православљу
Србопровиђењу

Благодат царства Божијег
Вјечни духовни свијет

Живот спознаја до појаве Смрти
Од судњег дана по заслуги

Светитељу све видиш
Обгрљен изливом покајања

Наук спасења
Милости Господње

Заклони Боже
Живе жалости

Зла часа
Бјесовања огња

Не срди око небеско

ПЛАЧ У СНУ

У златном житу кукољ бректи
невичну оку све се исто чини
урокљиве очи злојутро слуте
сва дјеца у сну плачу.

Ђавоља ум је вртешка паметних
лијепа рушевина удес силе
што пред вратима времена стојиш
до тад дјеца у сну плачу.

Убога славо туђа траво
провалијо бола непробола
што нас штитиш те у ватру гураш
док нам дјеца дјеце у сну плачу.

СРБИЈО ПРВИНО СРПСТВА

Ево те Србијо на прагу болног здања
мајко исјеченог лица отворених рана
нероткињо газа и плача
невјесто неба и црвоточних дана.

Док те гледам
срдим се и грцам
оплакујем ноћ цјеливам јутро
сузна зјеницо вјере и наде
видиш ли да равнају беспуће
да се свитац нађе.

Док се небо претаче
косца цвијећу траже што из гроба ниче
да се гњида окити и намирише.

Не бојим се слама
но јада од наших јада
силник ватром сатире и лаже
па нек буде што желио није.
А ватра ко ватра
би топла искра
би страшни огањ
што се опет у искру врати
док се сама у себи не угаси.

Србијо првино Српства
не раздрљуј се у вјетар
„Кандило вјере чувај у души...
док се српство умножи и обожи”.

Невријеме је Србине
зар ти голготе нису бремените
очи видовите.

Ако опет ништа не видиш
онда
напријед марш
или
збогом памети.

Само тамјан
раздире
ужежену тјескобу.

Маја 1999. године

НОЋ ПОКОРА

Када се одлази од куће
Шутњом се гласнице уже
Суза проговори што хтјела је ријеч
А мисао нова бистрења тражи

Слутећи могућност бескраја
Врхови бола се оплоде
А молитва ко милитва
Зазире ко клетва

Тада долазе ноћи покора
Зачеље самоће у стаблу тиња
Само вјетар листа стид
А стисак немоћи јача

Када се одлази од куће
И највећи корак је мален за праг
Па се све увлачи у бљесак
Само се разум отима.

Мостар 1984. године

СРПСКА РЕПУБЛИКА

У старом врту
све
се
покуњило

само коров пјева

ПЈЕСНИК

Вјерна је пјесма ко немиран сан,
иде по њој и лептир и мач.
ЧОВЈЕЧЕ,
не тражи пјесник да му ране видиш,
већ те пјесмом гарка да осјетиш лет!

Да ли је теже
Чамце
Градити
Или
Праве
Воде
Одабрати

Долина среће
Без сјећања
Носи рукопис
Сваког срца
У име тога постоји куцај
А ланац – ма од чега био
з а
н а м а
с е
в у ч е ...

Владислав Јовановић

ОЗАРЈЕ СА СУСЕДНОГ ПРОЗОРА

Бљеснула је светлост.
Испуољио је зрак.
Онда је магичност згасла:
наступио је мрак.

Шта све не бих дао
да га хитро одгрнем,
исклијалом зраку
да се раздраган врнем.

За измаклом химером
истурам очи нетрепне
у нади да ће поглед
девични лик да сретне.

Ал' чини се да се мрак
спустио да остане
и да је време садашње
већ постало лане.

Не пристајућ' на пораз
сав се у даљ укивам
и са лебдећом жељом
себи нестваран бивам.

У дубинама таме
наслућујем пупољак ран.
Замишљам какав ће бити
кад једном буде бран.

Још запитано зурим
за сликом што се скрила,
неспреман да прихватим
да је то била вила.

РУСИЈА

(Март, 1999. г.)

Раширену по глобусу
Русију бреза и ражи
изгладнели поглед
по даљинама тражи:
од сатанске пошасте
заштиту да потражи.

У сновиду и на јави
срце несустало жељка
када ће, бајковито,
с неког степског путељка
дивовска да се појави
Русија спаситељка.

Заштитнице древна
са удаљеног Урала
кад би у свом јаду
наслутила, знала
кол'ко те очајно треба
Србија, рођака мала!

Мада си и сама посрнула
на издисају столећа
Србија сапатница
твоје се снаге сећа
и што се брже опорављаш
у надама си све већа.

Бодрости у немој молитви
Русијо, символу вере,
време ће са твог лица
немоћи сен да спере,
сва сумњала ће твоје
мишице да разувере.

Подигни се са колена,
светлости буди слика,
полетнија од сокола,
отпорнија од челика:
усправи се, усправи

видећеш колико си велика.

Русију, прошаптана жељо
у ноћи Богојављења,
од коцкица надања
и крпица сна прављена:
обраћа ти се криком
Србија остављена.

Не препуштај је усамљености.
Предуго је била сама.
Не дозволи да је плочом
прекрије вечна тама,
да јој последњи вапај
останеш на уснама.

Размахни крилима дугим,
са ока мраве разгрни,
у слово Игорово, у скаску
својих хероја се врни,
са изнемогле Србије
плашт неправде одгрни.

Ваздух, земљу и воду
не узбуне степске олује
да се твоје несагласје
по континентима чује,
грабљивице Србије
да страх за тле прикује.

Русију, витлајемска тајно
чекања и стрпљивости,
у благодарности својој
грехове неке опрости,
Србију распету, немоћну
избави од страних злости.

ПРЕД СПОМЕНИКОМ ТРЕЂЕПОЗИВЦУ
У КАРАЂОРЂЕВОМ ПАРКУ

С торбом упртом на рамену
идеш озарен, у сусрет пламену.

Погнут под теретом опреме тешке
километре многе прелазиш пешке.

Да ли на Цер, Рудник или Текериш
журиш да се с противником одмериш.

Да л' су их село ил' деца у оку
док се припремаш за јуриш у скоку.

Или је стигла наредба команде
да се упоаш, не мрдаш оданде.

Сливови река, поља, стење родно
најбоље знају шта си за њих подно.

Трећепозивче, борче у камену
с болом гледам твоју слику стамену.

Кад год те виђам у борбеном ставу
посрамљен пред тобом обарам главу.

Као и у време Ракића, данас,
оптужбе немуште падају на нас.

Србију више нема ко да брани
хероји су сада постали страни.

Отето Косово – злочин пиратски
сада се брани само дипломатски.

Трећепозивче, исписниче, брате
учини да се дани срама скрате.

Војниче времешни, ратару прости
твоје време нек' садашњем опрости.

Милица Краљ

ПАПИР. ИНДИГО. БЕЛИ СТИХ.

Себи пред ѿагом

Папир. Индиго. Папир.
Кроз сан светлуца иње.
Само непрецизни запис
Процвета из тишине.

Папир. Индиго. Бели стих.
Мучи се рима с римом.
Неочекивани дистих
У песми над празником.

Индиго између света и мене.
Индиго између иња и таме.
Свет се ковитла кроз опсене
У соби – Песма и ја саме.

Испружим руку према сјају
Зауставља ме папир бели.
И у паклу и у рају
Песма и ја – свет смо цели.

САБЛАСНОЈ СЕНИ НАЛИК

Сабласној сени налик
Међ' туђим светом луташ
Црним дневима плуташ
Светлине тражећи знак

И ходаш обезглављен
Без смисла и без циља
А свет је препун звериња
Од кога си престрављен

И у том мртвом ходу
Расту ти нокти, коса

Односећи те низ воду
Из ока склизне роса

СНЕЖНА

Само је капља мастила
На млечну белину пала
Трепавица задрхтала
И умир-слово записала.

Само је тамни згуснуо сјај
И магла белину прекрила
Грана се сломљена повила
И врхом уткала крај.

Само је ластва у прелету
Сневну одшкринула путању
И у суморном ћутању
Лат је згасла у цвету.

У ПЕСМИНОМ БОЛУ

По ситној месечини тражим
Јована лепог дворе
Морава што поплави
И Јану мому младу
Док срмом јаглук везе
И тражим међ камењем
Од двора што остаде
Јована лепог фрулу
Разгрћем маховину
Сплет лозе бршљанове
Завлачим прсте у траве
Све тражећ Јанин разбој
На коме платно ткаше
А паукове нити
Моје дланове лове
И чујем гласак фруле
У дољи крај Мораве
То Јану мому младу
Далеки женик зове

И тражим по месечини
У махнитом вилинском колу
Оних којих и не беше
Сем у песмином болу

КРИК МИ ЗАСЕКАО ПЕСМУ

Пала сам на том путу.

Саплела се о крајеве поцепане хаљине,
о дроњке и закрпе
што су рашивених поруба
заплитала изранављена стопала.

Пала сам на тврдо тле.

Забила лице у прашину,
чело ми исекло оштро камење,
усну окрзнула грана глога
из шипражја украј пута.

Пала сам.

У дланове се кроз расечену
кожу забило трње,
колена раздрла калдрма,
непца следио укус крви.

Пала сам.

Крик ми засекао песму.

Љубиша Ђидић

ЉУВЕНЕ

НЕ МОГУ ОВАКАВ ТАМО

Одлажем године љубави
нисам завршио све што треба
многе потковице чекају мој чекић
дивље јагоде моју кишу
једна туга моју сузу
нисам се довољно исплакао
одлажем године због унука
којег још немам
опрости Црњански брате
лугам још витак под сребрним луком
нешто што не знам шта је
а све је
стоји и чека ме
Господе
колико се тога накупило
што треба да урадим
видиш и сам да ме мораш сачекати
не могу овакав тамо

2011.

ДРАГИ ЕХ РОНТО

Опраштам својим непријатељима
осећам се поражено,
опраштање ме донекле чини –
победником.

Опраштам теби, љубави моја
која ми никад ниси опростила,
опраштање ме чини сасвим –
пораженим.

Опраштам теби граде мој,
који си ме, додуше, са осећањем части
држао као странца,
опраштање ме чини прелепо –
одстрањеним.

Ал немој очекивати драги мој
наглас говорим себи
да ће историја данас с тобом пући,
има она много важнијих послова
него да баш тебе
прогони у далеке пределе,

више јој се исплати
да останеш прогнан
у сопственој кући.

2005.

ВЕНЧАЊЕ СА СИМОНИДОМ

У невиду моћног вида
мојом сузом тихо рида
обневидом иза зида
грачаничка Симонида

Због данашњег грдног стида
на гомили рушног хрида
у зеници српског брида
моли сузом Симонида

Заслепљени сузним сјајем
Милутине свети краљу
сви ти краду Симониду

и ја грешан својим вајем
прогледах у обневиду
и венчах је – прашћај краљу!

2012.

ОЛИВЕРА НА КОЗНИКУ

Године 1402. Оливера дође у октобарски дан
на Козник деспоту Стефану, брату свом.
За њом оста ружан истанбулски сан
а овај кам поста јој нови дом, пшп

Да би се скрила, претвори се у ружу,
кули у врхове, у гнезду ветрова.
Литице јој латице из века у век
чувале ко тајну небеских вртова.

Дође ли неко овакав као ја
она погрешно отвори свој лахор убави,
помислила је да сам ја њен брат,
јер сам се тако осећао у љубави.

2001.

МОЛИ БОГА МОЈА ДУШО ДРАГА ДА
ТИ СЕ ЖИВ У КРУШЕВАЦ ВРАТИМ

Сад да је ту на тајној трпези
честит кнеже у златној одежди,
да клекнемо у чистој аскези,
он са клетвом а ми у надежди.

Сад да је ту наш честити кнеже
с часним вином у хлеб и у со,
глином што нас земљољубљем веже
на тајној вечери, где не смех све то

о мила, да признам, како ти златну нит
извукох из срца на овој свечаности,
да љубав нашу над историјом узвисим,

и кад ти приста, кнегињо, на ту бит
и кад нам анђео чувар све грехе опрости,
ти опет искида конач, на којем и даље висим

2010.

СВАДБА У КАЛЕНИЋУ

У коју шуму брате јелене
на смрт преплашен застаде пропет
кад Деспот у лову из шуме зелене
погрешно одаде своје срце опет

У коју гору брате јелене
да твојим очима Србија гледа
да твоје кошите ко свете корене
у моћним жилама ова шума не да

да твоја гора нема разговора
док пијеш свету каленићку росу
и на Деспотовој стрели се храниш

с анђелом немањићким из тајног хора
звездано лепу и звездано босу
Србију јеленицу на свадбу мамиш

2006.

СРБИЈА И МОЈА СЕСТРА

Сесѝри Гордани

На дан кад си умирала сестрице
причинила ми се цела Србија
која је дошла да те замени у болу

Шта ћу са тобом Србијо
не можеш заменити њене очи
крупне бадемасте очи једне срне

Којима је свет гледала моја сестра
ни њено срце изложено метку
у којем је замењивала сву нашу браћу

Не можеш заменити њену словенску душу
ни реке у којима је замењивала руке
тројеручне Мораве пред тобом Господе

Видим, Србија се утрпава у моју сестру
ове године се богородично замењивала са њом
несвесна о заједничком болу

1998.

Урош Марковић

ЧУДО

чудне су песме, за чудне су људе, и треба
човек и чудан да буде
не би ли се песмом одразио
не би ли се песмом озарио
а ко и није у своме веку, свак се
бар, мали удар, песме, ударио, и застао,
рећи не зна, то, шта то је, што му
мир, незнање, другу страну, уздигао,
пита кратко, сваки себе,
а због неке пусте речи

чудне су песме
што тако саме
као да не знају, не дају,
стају
и опет прелазе
као себи у речи да сиђу
да силу своју што ћуте
свету јаве

ЈОШ ЧЕКАМО ЦАРА

као да се сунце у магли огледа
иза високих сенки
зграда и блокова
као да светли улица
испод дрвореда

толико буке у тишини
док пролазе прозирне сенке
палих витезова

још чекамо цара

у сваком дану ударају звона
из груди храмова
док пролазе прозирне сенке
палих светаца

још чекамо цара

у светлости мрамора
плоча и споменика
крвавих поља
Скопја и Призрена

МОЈЕ

вековима су се моји
рађали по селима
Косово Далмација
Босна Херцеговина

ево се ја са браћом родих
у белом граду
у новом веку
у старом руху

заволех бетон
и улице дуге
пуне сунца и смрада
великог града

све добро и лоше
схватих брзо
и видим и један живот
где је требало да останем

земља у прстима
под главом
у стомаку
на очима

прозори мали камене куће
радосно лупе

кад дођем са краја брда
чека ме у кући дом

ватра и све што урадох
моје

ЊЕГОШУ

имао сам и хиљаду снова
сањао сам и хиљаду речи
рекао сам а мислим и
чуо
и хиљаде а и више
гласа

моја се је песма одржала
у стотини и хиљади
дана
што су веком својим проживели
моји Србљи
народ мог језика

моја се је песма изродила
баш из главе цијела народа
јер су дани сати и године
ко векови пусти пролетели
носећ име својега језика
носећ силу својега имена
баш у славу силнога знамења
Срб

ШАР-КОСОВО

доле негде
са Шара и Косова
иду мени слике непребола
пусте земље
кукају гласови
и зидине горе
Вилиндара
земљо српска
ти крвљу омеђена
несретнице
што си дала тако дивне
кћери и синове
те лепе и виловне
људе
од куда ти ова клетва
што сатире
доле негде
са Шара и Косова

ХЕРЦЕГОВИНА

храмови земље су дом
а ја сам слуга

у земљи отаца мојих
стена је дом
а реч слуга

пред очима крв и борба
од векова
да ли је то грех

видим пакао пред собом
ако су речи високог дома тачне
ништавно је моје тело
и ситна душа

у земљи отаца мојих
је моја суштина
за њу живим и мрем

у слави отаца мојих
моја је душа чиста
и моја је реч за њих

гробови и поља Херцеговине
моји су јава и сан